

‘Meer geld voor energie heb ik niet’

Amerikaanse consumenten vrezen een koude winter met hoge energieprijzen

De Verenigde Staten maken zich op voor een kostbare winter. Olie en gas zijn duur, de inflatie stijgt en bedrijven en overheid jagen de burger angst aan. „Ik moet iets doen. Meer geld is er niet.”

Door onze correspondent
FREEK STAPS

CORTLANDT MANOR, 27 OKT. Buiten begint het kouder te worden, binnen in haardwinkel Home & Hearth is het overdreven warm. Door de hele zaak verspreid staan kachels te branden en bij eigenaar Michael Enea parelt het zweet op zijn voorhoofd. Dat komt niet door de kachels, bezweert hij – daaraan is hij wel gewend. „Het zijn de klanten. Ze willen te veel, het zijn er te veel.”

Enea slaat al weken zijn lunch over om geen tijd te verdoen. Als hij 's avonds laat zijn winkel een uur ten noorden van de stad New York sluit, gaat hij de bosrijke omgeving nog in, bij klanten langs. De kachels die op duur gas branden worden dan bedankt voor hun jarenlange diensten en vervangen door goedkopere, en tot deze winter nog minder bekende, kachels die pellets van samengeperst zaagsel of zelfs maïskolven verbranden.

Enea klaagt over hoofdpijn, maar weet dat de verdubbeling van zijn verkopen (van 35 in de toch al koude vorige winter naar 70 kachels per week nu) illustratief is voor de economie die wordt dwarsgezet door een energiecrisis.

Nu ruwe olie al maanden duur is, de zomer bovengemiddeld warm en dus energieverbruikend was en schade aan olieplatforms en raffinaderijen door de orkanen Katrina en Rita nog maanden met een lagere capaciteit draaien, maakt het land zich op voor een kostbare winter. Met grote economische implicaties.

Sinds de benzineprijzen vorige maand tot boven de 3 dollar per gallon (omgerekend 0,66 euro per liter) stegen en de inflatie de laatste 25 jaar niet zo snel steeg als in september, nemen consumenten de kosten van energie serieus. Zo zijn brandstofslurpende SUV's minder gewild. En ook van ondernemingszijde wordt actie ondernomen: energiebedrijven als BP en Chevron publiceren dagelijks advertenties waarin zij het publiek niet gerust proberen te stellen maar zelfs olie op het vuur gooien. „Slow down. Save gas”, is het terugkerende verzoek van Chevron dat lijnrecht ingaat tegen de eigen economische belangen. President Bush vroeg de Amerikanen al onnodige autoriteiten uit te stellen.

Maar daar reddend we het niet mee, denkt de gezaghebbende America's Oil & Natural Gas Industry. „We kunnen allemaal helpen”, schrijft de producentenorganisatie, „door de thermostaat lager te zetten en gaten in deuren en ramen af te dichtten.” En door kachels te kopen die niet op gas branden. Zo prijst de gerenommeerde Penn State-universiteit maïskachels aan. Deze brandstof kan in 180 dagen worden geproduceerd, in plaats van de millennia die nodig zijn voor fossiele brandstoffen, juicht de universiteit. Nadeel: maïs is niet overal verkrijgbaar.

Daarom heeft Jennifer Latham haar zin-

Lauren Grendell zorgt in de auto voor haar baby. Veel Amerikanen hebben nog geen stroom na de orkaan Wilma. Hun stroomrekening zal deze winter flink stijgen. (Foto AP)

nen gezet op die andere goedkopere kachel, die brandt op keutelvormig samengeperst zaagsel, vertelt ze terwijl ze haar twee jonge dochters die het vuur zo interessant vinden streng toespreekt. Latham heeft al jaren een kachel die brandt op propaangas, de tanks met het gas staan in de achtertuin en worden regelmatig door een tankwagen bijgevuld. Vorige winter was ze in totaal 4.000 dollar (3.342 euro) kwijt om haar huis met één verdieping en een oppervlakte van 185 vierkante meter overdag op 18 graden Celsius te houden. Dat ervoer ze toen al als „een astronomisch bedrag”, zegt ze. „Maar nu ben ik echt in paniek.”

De grootste aanjager van haar schrik is het rapport van het Amerikaanse ministerie van Energie van twee weken geleden. Dat voorspelde dat de verwarmingskosten voor aardgasgebruikers – 55 procent van de Amerikaanse huishoudens – deze winter de helft hoger kunnen uitkomen. Deze prognose kent nog wel een aantal variabelen, zegt het ministerie er meteen bij. Aardgasgebruikers zijn duurder uit dan propaangasconsumenten zoals Latham,

haar extra kosten worden geschat op een derde. Ook zijn de cijfers gebaseerd op de huidige weersvoorspellingen. Maar als het 10 procent kouder wordt dan nu aangenomen, zijn consumenten die op aardgas stoken zelfs 67 procent duurder uit.

„De vraag is dus niet: zijn Amerikanen straks meer kwijt om te stoken? De vraag is: waarop gaan ze bezuinigen?” zegt Mary Novak, directeur van de energiedivisie van onderzoeksbedrijf Global Insight in Boston. Volgens haar krijgen vooral huishoudens met lagere inkomens het deze winter moeilijk. „Amerikanen hebben misschien wel werk, maar vaak weinig spaargeld. Dan kan een paar honderd dollar per maand een hele hoop zijn.”

Econome Novak ziet de eerste tekenen van een verschuivend bestedingspatroon. Winkelverkoop en horeca-uitgaven lopen terug en het consumentenvertrouwen maakte in september de grootste daling door van de afgelopen 23 jaar. Van alle kanten wordt consumenten de helpende hand gereikt. De New York State Electric & Gas Corporation heeft de staat al gevraagd de 22,6 miljoen dollar die bedoeld waren voor

onderzoek in te zetten voor consumenten die hun rekeningen niet kunnen betalen. In een dorp in Iowa zijn de verkeerslichten uitgeschakeld om stroom te besparen en in het koude Minnesota is het energiebedrijven wettelijk niet toegestaan de kraan van wanbetalers dicht te draaien omdat klanten anders doodvriezen.

Jennifer Latham wil zelf actie ondernemen en heeft het voorbeeld van haar vriendinnen nagevolgd door naar Home & Hearth te komen. Het propaangas zal ze nodig blijven hebben om warm water te krijgen, ze is niet op het netwerk aangesloten. Maar om het huis te verwarmen wil ze per direct overstappen op een pelletkachel. Ze weet: een kachel kost 1.900 dollar, exclusief 600 dollar voor een wintervoorraad pellets plus de installatiekosten van de afvoerpijp in de muur. „Ik moet iets doen. Meer geld om aan energie uit te geven is er niet.”

Wat Latham bij binnenkomst alleen nog niet weet, is dat Home & Hearth net als andere winkels een tekort aan kachels en een overschot aan wachtende klanten heeft. Eerder dan februari wordt het niet.